

Driftsevaluering af Vild Campus på Københavns Universitet

Indhold

Baggrund	2
Formål med evalueringen.....	2
Metode og interviewpersoner	2
Forfatter og bidragsydere.....	2
Resultater	3
Anlægsfasen	3
Løbende drift	3
Erfaringer	4
Involvering af samarbejdspartnere	4
Ting, vi gør bedre næste gang	4
Gode erfaringer og nye tiltag	5
Overordnet oplevelse af projektet	6
Hovedpointer.....	6

Driftsevaluering af Vild Campus
Støttet af Nordea Fonden

Baggrund

I forbindelse med projektet *Vild Campus* blev der i 2015 etableret fem vilde naturbede i Universitetsparken på Nørre Campus, Københavns Universitet. De fem bede repræsenterer fire forskellige danske biotoper; strand, eng, skov, græsland.

Formålet med projektet er at udbrede kendskabet til forskellige danske naturtyper og at bringe et lille udsnit af den vilde natur ind i byen. Idéen er yderligere at skærpe interessen for naturoplevelser og vise besøgende vejen til naturområder uden for byen. Projektet er grundigt beskrevet på Vild Campus' hjemmeside¹.

Projektet er delvist finansieret af Nordea Fonden og af ansøgningen til denne fremgår det at, der skal udføres en kort driftsevaluering med henblik på at bruge erfaringerne fra Vild Campus-projektet.

Formål med evalueringen

Formålet med evalueringen er at undersøge den daglige drift af Vild Campus og uddrage væsentlige erfaringer, der kan bruges ved etablering af tilsvarende anlæg andre steder på Københavns Universitet eller udenfor.

Evalueringen sendes også som dokumentation til Nordea Fonden i forbindelse med projektafslutning.

Metode og interviewpersoner

Evalueringen er foregået igennem interviews med fire nøglepersoner, der har været eller er involveret i anlæggelsen og drift af Vild Campus. Deres erfaringer er samlet i dette dokument.

Planlægningsfasen

Pernille Nørby, Campus Service: pernille.norby@adm.ku.dk / +45 21 51 60 66

Driftsfasen

John Corell, Driftschef på Science: joni@science.ku.dk / +45 23 81 16 14

Hans Henrik Bruun, Biolog, KU: HHBruun@bio.ku.dk / +45 35 32 12 11

Jonas Bjørn Ringheim, gartner på Nørre campus: jbringheim@bio.ku.dk / +45 28 75 00 21

Forfatter og bidragsydere

Studentermehjælper i Grøn Campus på Københavns Universitet, Theresa Schaltz, har stået for udførelsen af interviews og evalueringen i samarbejde med Lotte Nymark Busch Jensen, stedfortrædende projektleder for Vild Campus, og Tomas Refslund Poulsen, leder af Grøn Campus.

---

¹ www.science.ku.dk/vildcampus

Resultater

Anlægsfasen

Inddragelse fra starten

Allerede ved planlægningen og anlæggelsen af bedene var der fokus på at inddrage de forskellige parter, herunder gartnerne, som skulle passe bedene. Man var opmærksom på, at der skulle ske en prioritering af driftsfolkernes arbejdsopgaver, så de ville få tid til at passe Vild Campus-bedene. Denne inddragelse foregik konkret ved, at Kim Armundson (daværende overgartner) var i løbende dialog med projektleder Elisabeth Wulffeld.

Modstanden forstummede

I starten af processen var der en smule modstand fra nogle af driftsfolkene, fordi man forventede, at projektet ville give mere arbejde og være besværligt. Men efterhånden som projektet blev godkendt af fakultetets ledelse og driftsfolkene fik øjnene op for projektets æstetiske og anvendelsesmæssige værdi for parken, forstummede modstanden.

Ingen af de interviewede gav udtryk for, at der har været særlige vanskeligheder under anlægsfasen, hvilket de bl.a. tilskriver den tidlige inddragelse af alle parter.

Løbende drift

Ansvarsfordeling

I planlægningsfasen lå ansvaret og arbejdet i forbindelse med Vild Campus hovedsageligt hos initiativtager og projektleder Elisabeth Wulffeld. Hun fik støtte af Campus Service SCIENCE, som bl.a. stod for kontakt til entreprenører og Hans Henrik Bruun, der fungerede som faglig konsulent.

Pernille Nørby fungerede som kontakt til Campus Service og hjælp med at få projektet sat i gang.

Den løbende drift er gartnerens ansvar og de udfører blandt andet pasningen ud fra en plejeplan, som Hans Henrik Bruun har lavet. Bedene luges hovedsageligt af en gruppe frivillige biologistuderende. Det forventes, at det kun er nødvendigt at luge bedene i de første halvandet år, fordi de vilde planter sandsynligvis har fået tilpas 'fat' derefter og dermed ikke har brug for, at bedene luges. Studentergruppens arbejde er vigtigt for at gøre pasningen af bedene mulig. De studerende har fået faglig vejledning af Hans Henrik Bruun.

Opgaver i forbindelse med pasning af bedene

Gartnerne i Universitetsparken står for den daglige pasning af bedene. Pasningen består i at vande græsplænen, slå beplantning ned med le 2-3 gange årligt, trimme kanten af græsplanen og sætte små fodhegn op om foråret, så besøgende ikke træder de spæde planter ned.

Lettere end en græsplæne – på sigt

Pasningen af bedene kræver ifølge gartnerne mere end pasningen af resten af parken, da dette hovedsageligt indebærer græsslåning, oprydning samt opsamling af nedfaldne blade. *"Det er dog stadigvæk ikke noget kæmpe arbejde og de ekstra opgaver er derfor ikke nogen særlig byrde"*, siger gartneren.

Hans Henrik Bruun, biolog på KU mener, til forskel fra gartnerne, at biotoperne på længere sigt er lettere at passe, end hvis områderne var dækket af græsplæne, fordi biotoperne kun kræver lidt lugning engang imellem, hvilket de studerende hjælper med (til sammenligning skal en græsplæne gødes og slås ofte i sommerhalvåret).

Erfaringer

Involvering af samarbejdspartnere

Inddragelse og ildsjæle er afgørende

Det er vigtigt at involvere alle relevante parter fra projektets start således, at alle aspekter tænkes ind i projektet. I dette projekt var det fx meget vigtigt at have en repræsentant fra driften med, da det er driftsfolk, som står for den praktiske pleje af bedene.

En stor del af projektets succes skyldes det engagement og den drivkraft, som initiativtageren Elisabeth Wulffeld udviste. For at kunne gennemføre 'tværfaglige' projekter af denne type er det derfor vigtigt at have en (eller flere) ildsjæl(e), som driver det frem og som kan skabe en god forbindelse imellem samarbejdspartnerne.

Kombinerede interesser = maximal værdiskabelse

Vild Campus er resultatet af et samarbejde imellem bl.a. SCIENCE og Campus Service. Finansieringen er ligeledes sammensat fra flere forskellige puljer, herunder Nordea Fonden. Denne kobling er sket, fordi man så muligheden for at forene idéen om Vild Campus-bedene med indsatsen for at forskønne Universitetsparken. Dette samarbejde betød, at møblerne blev tilføjet og dette har givet stor ekstra værdi til projektet (som oprindeligt var tiltænkt udelukkende at bestå af bede).

I fremtidige projekter kan man med fordel tænke i at kombinere faglige projekter med fx drift- og fornyelsesprojekter for at opnå øget værdi og udbrede idéen om '*Campus as a living lab*'.

Samarbejdet på tværs af faggrupper (fx gartnere, drift, forskere) har således skabt merværdi i projektet og har også banet vejen for fremtidigt samarbejde. Dette kan man med fordel tænke ind i fremtidige projekter.

Ting, vi gør bedre næste gang

Praktiske udfordringer – Skilteplacering og småskrald

Bedene deler græsplænen i Universitetsparken op i mindre områder, hvilket *muligvis* er en udfordring i forbindelse med afholdelse af store arrangementer (fx KU's Forårsfestival), hvor der skal stilles telte op. Festivalen blev dog afholdt i 2017 uden problemer.

De små informationsskilte ved hver biotop kunne med fordel have været placeret inde i bedene, da dette ville lette græsslåningen. De er på nuværende tidspunkt placeret i græsset lige ved siden af bedet.

Opholdsrum skaber affald. Derfor kunne man med fordel have opsat skraldespande ved anlæggelsen, da der samler sig småskrald omkring bænkene.

Faglige udfordringer – frøforurening og topografi

Rent fagligt var der problemer med den jord, som blev købt til skov-biotopen. Jorden indeholdte et stort antal ukrudtsfrø, hvilket 'forurenede' biotopen, fordi der nu vokser en del planter op, som ikke hører til. Dette giver mere arbejde ifm. pasningen af bedet. Til et fremtidigt lignende projekt kan det derfor anbefales at købe steril jord, så der ikke er risiko for frø i jorden.

På eng-biotopen var det en udfordring at få vandet til at fordele sig på samme måde, som det gør på en naturlig eng, dvs. i et jævnt niveau henover hele området. Efter overvejelse af diverse alternativer blev det vedtaget at anlægge engen, så den fik form som en gryde. Dog havde en alternativ udformning af engen måske været mere optimal, hvilket man kan tage til efterretning.

Driftsevaluering af Vild Campus Støttet af Nordea Fonden

Gode erfaringer og nye tiltag

Ny til- og tankegang i Universitetsparken

Vild Campus har været en stor inspirationskilde og givet idéer til nye projekter og nye perspektiver på potentiel merværdi i ellers 'almindelige' driftsopgaver.

Vild Campus har givet gartnerne mod på mere, fordi projektet har vist sig at være forholdsvis driftsmæssigt let at gå til for gartnerne og ikke krævet en stor ekstra indsats. På eget initiativ, har gartnerne omlagt et bed ved H. C. Ørsted-bygningen og plantet en særlig sammensætning af planter. Driften har også fået nye erfaringer ift. nye måder at anlægge bede på og inspiration til at bruge danske planter og naturtyper, fremfor som udgangspunkt at tænke i 'eksotiske' planter.

Gartnerne har nu en mere designmæssig tilgang, hvor man fx tænker i en form for inventar til parken. Fx skal driften til at etablere en form for rygezoner i parken og i den forbindelse har man taget erfaringerne fra Vild Campus og tænker nu over, hvordan man kan skabe et 'rum' i parken og at gøre den mere levende.

"Det har været sjovt, lærerigt og inspirerende at være med i, så man har mod på også at nytænke fremtidig drift og anlæggelse. Samtidigt holder man øje med, hvad der ellers sker rundt omkring i byens rum, som løbende bliver fornyet og får mere liv – her er der inspiration at hente til fremtidige projekter" siger gartneren.

Mht. pasningen af biotoperne har det fungeret godt at dele den daglige drift imellem ansatte gartnere og frivillige studerende. De studerende har været organiseret i en Facebookgruppe og har været forholdsvis aktive i arbejdet med at luge bedene. Dette har mindsket driftens arbejdsopgaver med bedene betydeligt og er således en læring, som man kan tage med videre til andre projekter.

Vild Campus når ud over KU

Vild campus er et af de første projekter af sin art (måske endda det første), hvilket har betydet, at man måtte eksperimentere lidt i anlæggelsesfasen, men det har samtidigt givet de deltagende parter god erfaring og en vis stolthed over at være med i et nytænkende projekt.

Erfaringerne fra Vild Campus er blevet delt med interessenter uden for Københavns universitet ved besøg og rundvisninger for jordbrugsteknologer fra Erhvervsakademi Sjælland, naturvejleder, kommunale naturforvaltere m.fl.

Undervisning med Vild Campus

Undervisningsmæssigt er der potentialer for at inddrage biotoperne mere og tilskynde studerende til at bruge dem i fx projekter. Indtil videre har Hans Henrik Bruun kendskab til et bachelorprojekt, to specialer og nogle kurser, hvor biotoperne er blevet inddraget.

Rent fagligt fungerer det specielt godt med græslandet og stranden, fordi de nødvendige jordtyper (og sandtyper) ikke indeholdte ukrudtsfrø ved levering og derfor er bedene ikke blevet 'forurenet' af uvedkommende planter (som det er tilfældet med skov-biotopen).

Overordnet oplevelse af projektet

Alle fire respondenter har et meget positivt overordnet indtryk af projektet og mener, at Vild Campus har skabt bedre mulighed for ophold i parken.

Det er gartner Jonas Ringheims indtryk, at en del besøgende bruger Vild Campus, stopper op og læser skiltene og anvender møblerne. Bedene og møblerne bidrager visuelt og æstetisk til oplevelsen af parken. Lyset i møblerne gør også aftenoplevelsen i parken bedre og mere sikker, da parken er mere oplyst end ellers. Vild Campus har således beriget parken og giver den en identitet og et kendetegn.

Det brede samarbejde mellem forskellige faggrupper har også været meget positivt og idéen i at bringe noget af alt dét, som foregår inde bag murene ud på campus er rigtig god. Så bruges campus netop som et levende laboratorium for den læring og forskning, der foregår og som ligeså vel kan præge de fysiske rammer og gøre fx parkens rum mere levende.

Hans Henrik Bruun anbefaler at lave endnu en evaluering om et par år, når projektet har kørt i længere tid og man har mere erfaring med hvordan biotoperne har fungeret. En sådan evaluering skulle undersøge brug, æstetik, faglig vurdering etc. og være både fremad- og bagudrettet, dvs. 'hvordan har det fungeret indtil nu?' og 'hvad er fremtidspotentialerne/planerne for projektet?'

Hovedpointer

De vigtigste pointer fra Vild Campus, og som kan berige fremtidige projekter, kan beskrives med følgende ord:

- Bredt samarbejde fra start er vigtigt
- Projektet har fungeret som inspirationskilde og har betydet, at gartnerne i driftsafdelingen har taget nye selvstændige initiativer med vild natur
- *Campus as a living lab* – et succesfuldt eksempel til efterfølgelse
- Vild Campus har skabt flersidig værdi i Universitetsparken

I forbindelse med den fremtidige drift af vilde biotoper er det vigtigt at gøre sig følgende overvejelser:

- Valg af jordtype er afgørende for fremtidige plejebehov. Undgå jord med frøforurening.
- Der er behov for indsamling af affald, når man skaber rum, hvor folk opholder sig.
- Placering af informationsmateriale, fx skilte, skal ikke besværliggøre plejen af tilstødende arealer.

Vild Campus er blevet til igennem et bredt samarbejde mellem en række aktører placeret forskellige steder i KU's organisation samt eksterne aktører. Den tidlige inddragelse af alle relevante aktører har været vigtig for projektets succesfulde forløb og for, at der tidligt i processen blev taget højde for de forhold, som har betydning for den daglige drift af bedene. Samtidigt har samarbejdet banet vejen for fremtidige projekter på tværs af afdelinger og funktioner, hvor man fx kombinerer vedligeholdelsesopgaver med faglige projekter. Vild Campus har også fungeret som inspirationskilde til fremtidige projekter, fordi det viser muligheden for at bruge det offentlige rum på nye måder og at tilgå opgaver med en mere designmæssig tilgang.

Projektet udgør et godt eksempel på '*campus as a living lab*', hvor faglig viden omsat til konkrete løsninger realiseres på campus og hvor de fysiske rammer inddrages i forsknings- og undervisningsprojekter. Denne inddragelse er der stadigvæk uforløst potentiale i og Vild Campus kan inddrages endnu mere i fx undervisningen.

Sluttelig bidrager bedene og bænkene med stor værdi til parkens brug og æstetik, fordi de skaber opholdsrum i parken og forbedrer besøgendes visuelle indtryk. Opholdsrummene skaber mere liv og lyser også parken op om aftenen.